

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Кафедра політології

Проректор з науково-педагогічної роботи

Хмарський В.М.

" " 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні досягнення політичної науки

Рівень вищої освіти - третій – аспіранти

052 - політологія

Спеціальність _____

Інститут/факультет міжнародних відносин, політології та соціології

2019 – 2020 н.р.

Робоча програма складена на основі Освітньо-наукової програми спеціальності 052 - "Політологія" (затверджена Рішенням Вченої Ради ОНУ імені І.І. Мечникова 26 квітня 2016 р., протокол № 8) навчальної програми з дисципліни «Сучасні досягнення політичної науки».

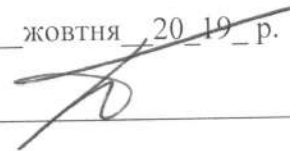
Розробник:

Мілова М.І. доктор політичних наук, професор, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології

Протокол № 2 від. "2" жовтня 2019 р.

Завідувач кафедри

(В.В.Попков)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) ФМВПС факультету/інституту

Протокол № 2 від. "18" жовтня 2019 р.

Голова НМК

(О.Ю. Хорошилов)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

_____

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____

(_____) (підпис)

(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

_____

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____

(_____) (підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 6 годин –180 залікових модулів – 2 змістових модулів – 4 ІНДЗ* – не передбачене _____ (вид завдання)	Галузь знань 05 Соціально-політичні науки Спеціальність – 052 - Політологія Рівень вищої освіти: третій доктор філософії	Дисципліни професійної підготовки	
		Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	-й
		Лекції	
		8 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		72 год.	год.
у т.ч. ІНДЗ*: - год.			
Форма підсумкового контролю: іспит			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає в ознайомленні студентів/ аспірантів з основними політичними теоріями (концепціями) як формою дослідження політики на основі вивчення основних доробок сучасних зарубіжних політологів та соціальних філософів, еволюції їх поглядів на протязі ХХ – поч. ХХІ століть. Це дозволить аспірантам усвідомити різноманітність і альтернативність політичних концепцій та теорій і формувати власні уяви про широту теоретичних поглядів та підходів до аналізу сучасного світу, який динамічно розвивається та потребує від науковців глибокого комплексного дослідження.

Завданням є ознайомлення з позиціями та дискусіями, які сьогодні існують між представниками різних традицій та напрямів політичного мислення та політичної науки в цілому. Також важливо формування у студентів уявлень про відмінності в методології політичних підходів, що сприятиме розумінню, що до будь-якої проблеми існує багатоваріантність підходів, вміти виділяти теоретичні, духовні, прикладні та інструментальні компоненти політичного знання, усвідомлювати їх роль і функції в підготовці політичних рішень, у забезпеченні особистісного внеску в суспільно-політичне життя.

Таким чином викладання курсу сприятиме вихованню громадянина України з самостійним мисленням, активною громадянською позицією, навичками політичної культури, вмінням застосовувати політичні знання у професійній і громадській діяльності.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей: КСО.01 КСО.02 КСО.10 КЗП.01 КЗП.02

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

уміти використовувати основні положення міжнародних конвенцій, угод тощо, до яких приєдналась Україна; навички самоконтролю та нетерпимість до плагіату та формального підходу до оригінальності та значущості наукового дослідження в рамках загальних процесів розвитку політичних наук;

уміти формулювати завдання власної діяльності з урахуванням інтересів світового наукового товариства; уміти створювати дійові системи комунікації з вітчизняними і зарубіжними колегами, розуміти етику ділового спілкування з представниками країн різних культур;

уміння користуватися найсучаснішими технологіями задля кращої інтеграції у світову наукову спільноту; уміння використовувати статистичний аналіз результатів, створювати електронні бази даних, впроваджувати сучасні технології пошуку, обробки, зберігання, обміну та використання інформації;

оволодіти термінологією з досліджуваного наукового напрямку; уміти виявляти основні закономірності розвитку політичних наук, їхній вплив на формування політики національних держав та позанаціональних акторів міжнародних відносин;

використовуючи зарубіжний досвід методологічного забезпечення цільових досліджень, володіти ними для вирішення завдань професійної діяльності, зокрема написання дисертаційного дослідження;

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні аспекти і теоретичні основи сучасної зарубіжної політології

Тема 1. Інституціоналізація зарубіжної політичної науки: порівняльний аналіз її становлення та розвитку в США і Європі

Статус політичної науки та її організації в США. Періодизація її становлення. Основні наукові школи та концептуальні направлення досліджень. Основні методологічні підходи аналізу: системний, структурно-функціональний, інституціоналізм та неінституціоналізм, концепція макрополітики, компаративістика та ін.

Політична наука в сучасній Європі: порівняльний аналіз основних концепцій та досягнень політичної науки Великої Британії, Франції, Німеччини, Італії.

Політологія в країнах Центральної та Східної Європи, Росії та Східного зарубіжжя (Китай).

Тема 2. Від класичних теорій до сьогодення: порівняльний аналіз методологічних підходів (К. Маркс, М. Вебер, А. Тойнбі, К. Ясперс)

Місце марксистської теорії в сучасному інтелектуальному житті суспільства. Політична теорія марксизму. К.Маркс про державу та власність. Марксизм та неомарксизм ХХ ст..(Франкфуртська школа - Т.Адорно, М.Хоркхаймер, Г.Маркузе, Е.Фром, Ю.Хабермас); А.Грамши, Никос Пуланзас та ін.

М.Вебер: відношення до теорії Маркса. Взаємозв'язок економіки та ідеї (ідеології). Вплив релігійних ідей на економіку. «Протестантська етика і дух капіталізму». Зв'язок між індивідуалізмом, відповідальністю та ціннісним плюралізмом. Аналіз капіталізму як

усвідомленої діяльності людей. Раціональність як характерна ознака Західної цивілізації. Влада і бюрократія. Відношення до держави.

Цивілізаційний підхід А.Тойнбі та формаційний підхід К.Маркса: основні відмінності. Основні фази життя цивілізації. Закон «виклику» - та – «відповіді». Творча та пануюча меншість. Внутрішній та зовнішній пролетаріат. Війна і цивілізація. Військовий чинник на різних етапах життя цивілізації. Роз'єднуюча та об'єднуюча тенденції в світовій історії. Перспективи нового політичного порядку в ХХ ст.- ХХІ ст.. в контексті методології А.Тойнбі.

Становлення К Ясперса як філософа і теоретика політики. Екзистенціальний підхід до проблем світової історії. Світ «осьового часу». Особа і новий світопорядок. Роль духовно-ціннісних складових у перспективах світового розвитку ХХІ ст.

Тема 3 . Сучасна політична наука: криза, інерція або розвиток?

Методологічна криза: поняття та виміри. Необхідність переосмислення методологічного поля науки: трансформація предметної галузі, про зміни політики, політичного та наших уявлень про них. Нові парадигмальні підходи та традиції науки. Співвідношення наука – політика. Функція рефлексії на динаміку сучасних змін. Політична наука: універсальність – мультипарадигмальність? Необхідність нових смислів в старих поняттях. Перспективи гуманітарного знання і політологічного зокрема.

Змістовий модуль 2. Основні напрями досліджень сучасної політичної науки

Тема 4. Основні теоретико-методологічні аспекти теорії демократії у творах зарубіжних дослідників: методологія аналізу практики сьогодення.

Поняття та виміри демократії: історико-політологічний аналіз. Американська політична традиція формально-правового підходу до визначення сутності демократії. Мінімалістські концепції демократії (Й.Шумпетер, Л.Даймонд, А.Пшеворські та ін.). Теорія поліархії Р.Даля. Європейська традиція визначення сутності та змісту демократії: соціально-економічні параметри.

Переходи до демократії: транзитологічні парадигми. (Д.Растоу, А.Степан, Х.Лінц, А.Пшеворські, С.Гантингтон, О'Доннелл, Шміттер та ін.).

Посткомуністичний транзит в контексті «хвильвої» парадигми (В.Банс, Макфоллд, Е.Мачкув, В.Меркель, А.Круассан, Р.Скідельські, А.Мельвіль, Г.Вайнштейн, Б. Капустін, В.Гельман). Угрози та пастки посткомуністичного транзиту. М.Альварес, Х.Чейбуб, Ф.Лімонжі про фактор бідності. В.Кимлічка, Р.Гейден, Дж.Снайдер про загрози етнополітичних конфліктів. В.Банс щодо ролі верховенства права та необхідності сильної держави.

Б.Манен про сутність представницького правління. Н.Урбінаті «Искаженная демократия: мнение, истина и народ» , Дж.Данн «Не очаровывайтесь демократией» та інші.

Тема 5. Американська політологія про світовий порядок та управління в ХХІ ст. Проблеми геостратегічної адаптації Америки в ХХ-ХХІ ст. (З.Бжезинський, Г.Кісінджер, І. Валерстайн, Ф. Фукуяма, С.Гантингтон та ін.)

Створення сильної держави як одна з найбільш важливих проблем світового співтовариства. Суперечлива роль держави. Різні аспекти державності (функції, сила державних інститутів, інфраструктурні можливості, основи легітимності урядів та ін.).

Причини слабкості держави. «Чорна скринька» суспільного адміністрування. Міжнародні аспекти слабкої держави. Національний суверенітет та його порушення. Слабка держава – нестабільність та розмивання суверенітету. Демократична легітимність на міжнародному рівні - основна проблема у суперечках США, Європи та інших розвинених країн.

Гегемонія нового типу. Євразійська шахівниця. Демократичний плацдарм. Нове геополітичне становище Росії. «Євразійські Балкани». Китай - не світова, але регіональна держава. Японія не регіональна, а світова держава. Американська гегемонія і глобальна безпека. Дилеми утраченої національної безпеки. Проблеми нового глобального порядку. Глобальне лідерство. Дилеми управління союзами. Американська гегемонія і загальне благо. Дилеми глобалізації та гегемоністської демократії.

Тема 6. Здобутки у дослідженні проблем сучасної Європи.

М.Леонард. «XXI століття – століття Європи». Місце та роль Європи. «Окремо ми вистоїмо, разом – впадемо». Зброя Європи – закон. Революційна сила пасивної агресії. Європейський спосіб ведення війн. Стокгольмський консенсус. Збереження національних демократій в Європі. Європа – 50. Брюссель і Пекінський консенсус. Кінець американського світового порядку. «Ефект доміно» в різних регіонах світу.

М.Геффернен про значення Європи: від географії ідей до сучасної геополітики. Європейські суперечності географічного та геополітичного контексту та критичний виклад європейської ідеї колишньої, нинішньої та майбутньої. Сучасні дискусії щодо об'єднаної Європи.

Й.Голслах про перспективи Європи. Чи здатна вона розв'язати сучасні проблеми у багатьох галузях економіки, проблеми імміграції, єдності європейської спільноти и які є ресурси для того, щоб Європа залишилася попереду в азійському XXI сторіччі.

Змістовний модуль 3. Досягнення політичної науки в Україні

Тема 7. Формування і розвиток національної школи політології в сучасній Україні

Становлення та утвердження політології як навчальної вузівської дисципліни. Розвиток фундаментальних досліджень (філософія та соціологія політики, конфліктологія, етнополітологія, партологія, кратологія, прикладна політологія та ін.) Процес розвитку політичної науки як одна з визначальних характеристик двадцятип'ятирічного періоду українського державотворення у всій його складності, варіативності й нелінійності.

Тема 8. Актуальні проблеми політології як науки і навчальної дисципліни

Предмет і предметне поле політичної науки в сучасний період як наукова проблема. Проблема релевантності політологічних досліджень на противагу сайєнтизму. нові теми предметного поля політології в XXI ст.: питання становлення і розвитку демократії, переходів до демократії, зміцнення державних інституцій у контексті внутрішнього і глобального розвитку, вивчення ролі посередників у стосунках суспільства з державою (груп інтересів, політичних партій, інституцій громадянського суспільства), а також аналіз процесу формування публічної політики. Проблеми різноманітності, ідентичності та мультикультуралізму. Крос-національні дослідження культур.

Проблеми політичної модернізації, трансформації політичного життя як наукова проблема. Актуальні проблеми глобального світу XXI ст., його трансформації і безпеки розвитку політичних, економічних і соціальних систем.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Методологічні аспекти і теоретичні основи сучасної зарубіжної політології										
Тема 1. Інституціоналізація зарубіжної політичної науки: порівняльний аналіз її становлення та розвитку в США і Європі		1	1		10					
Тема 2. Від класичних теорій до сьогодення: порівняльний аналіз методологічних підходів (К. Маркс, М. Вебер, А. Тойнбі, К. Ясперс)		1	2		14					
Тема 3. Сучасна політична наука: криза, інерція або розвиток?		1	1		6					
Разом за змістовим модулем 1.		3	4		30					
Змістовий модуль 2. Основні напрями досліджень сучасної політичної науки										
Тема 4. Основні теоретико-методологічні аспекти теорії демократії у творах зарубіжних дослідників: методологія аналізу практики сьогодення.		1	2		10					
Тема 5. Американська політологія про світовий порядок та управління в XXI ст. Проблеми геостратегічної адаптації Америки в XX-XXI ст.		1	1		10					
Тема 6. Здобутки у дослідженні проблем сучасної Європи.		1	1		10					
Разом за змістовим модулем 2.		3	4		30					

Змістовий модуль 3. Досягнення політичної науки в Україні									
Тема 7. Формування і розвиток національної школи політології в сучасній Україні		1	1		6				
Тема 8. Актуальні проблеми політології як науки і навчальної дисципліни		1	1		6				
Разом за змістовим модулем 3.		2	2		12				
Усього годин		8	10		72				

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасна політична наука: досягнення, проблеми, перспективи	2
2	Теорія демократії: методологія аналізу практики сьогодення.	2
3	Проблеми Європи в сучасній політичній науці	2
4	Американські політологи про перспективи сучасного глобального розвитку (І.Валлерстайн, Р.Коллінз, М.Манн, Г.Дерлугьян, К.Калхун)	2
5	Досягнення політичної науки в Україні	2
Разом		10

Завдання до розділів 6, 7 не передбачені програмою

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Загальна підготовка до семінарських занять	10
2	Підготувати підсумкову презентацію з однієї з тем курсу (за вибором)	10
3	Підготувати/скласти порівняльну таблицю основних концепцій та досягнень політичної науки Великої Британії, Франції, Німеччини, Італії.	6
4	Продумати та написати есе про перспективи гуманітарного знання і політологічного зокрема.	4
5	Ознайомтесь з однією з пропонованих у списку літератури останніх публікацій та підготуйте короткий виступ щодо нових підходи в аналізі «якості» сучасної практики демократії.	8
6	Самостійно підготувати реферат на тему: «Політична футурологія та глобалістика в сучасній зарубіжній політології»	8
7	Викладіть власні думки у формі есе з приводу уявлень про «Підвищення ролі і значущості науки про політику на сучасному етапі світового соціального розвитку»	6
8	Підготуйтеся для дискусії по актуальним завданням оновлення і розвитку політико-ціннісного коду в Україні на поч. ХХІ ст. Переоцінка ціннісних орієнтацій політичної культури: запит	5

	суспільства на нові символи та смисли	
9	Підготуватися до обговорення за темою: Європейські суперечності географічного та геополітичного контексту та критичний виклад європейської ідеї колишньої, нинішньої та майбутньої Європи. Сучасні дискусії щодо об'єднаної Європи.	5
10	Становлення та розвиток політичної науки в сучасній Україні: утвердження політології як навчальної вузівської дисципліни.	4
11	Підготуватися для підсумкової дискусії за темою: Політична наука в контексті сучасних викликів для України: основні підходи аналізу	6
	Разом	72

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

(формулюються для кожного аспіранта окремо з урахуванням тематики дисертаційного дослідження)

10. Методи навчання

Для розв'язання учбово-професійних завдань навчальної дисципліни застосовано комплексний підхід до діяльності у процесі навчання. Використовуються класичні дидактичні методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (лекція-пояснення, бесіда, контроль, самоконтроль, взаємоконтроль і т.п.)

Основні форми (методи) проведення занять – це різні формати занять: теоретичне обговорення питань, дискусія, підсумкова конференція, співбесіда, реферативна форма.

11. Методи контролю

Застосовано два види контролю : поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться під час лекцій, семінарських занять, а також виконуючи окремі самостійні (індивідуальні) завдання. *Підсумковий контроль* складається з результатів поточного контролю плюс письмова робота (підсумкова) або *презентація*, пов'язана із тематикою дисертаційного дослідження.

Для аспірантів, які не виконали програму курсу з будь-яких причин, проводиться **іспит (екзамен)** за окремим переліком питань.

Основні форми контролю – перевірка самостійно підготовленого конспекту, есе, реферату з вивченої літератури, співбесіда, тестування.

12. Питання для підсумкового контролю

1. Інституціоналізація політичної науки в США: основні наукові школи та концептуальні напрямлення досліджень.
2. Основні методологічні підходи аналізу: системний, структурно-функціональний, інституціоналізм та неінституціоналізм та ін.
3. Політична наука в сучасній Європі: порівняльний аналіз основних концепцій та досягнень політичної науки Великої Британії, Франції, Німеччини, Італії.
4. Політологія в країнах Центральної та Східної Європи: здобутки посткомуністичного розвитку.
5. Досягнення політології в Росії та державах Східного зарубіжжя.
6. Місце марксистської теорії в сучасному інтелектуальному житті суспільства.
7. Політична теорія марксизму: неомарксизм.
8. Цивілізаційний підхід А.Тойнбі та формаційний підхід К.Маркса: основні відмінності.
9. Перспективи нового політичного порядку в XX ст.- XXI ст.. в контексті методології А.Тойнбі.

10. Становлення К Ясперса як філософа і теоретика політики. Екзистенціальний підхід до проблем світової історії.
11. Роль духовно-ціннісних складових у перспективах світового розвитку ХХІ ст. (К.Ясперс, С. Гантингтон, Ф.Фукуяма та ін.)
12. Методологічне поле політичної науки: необхідність переосмислення предметної галузі про зміни політики, політичного та наших уявлень про них.
13. Поняття та виміри демократії: історико-політологічний аналіз.
14. Переходи до демократії: транзитологічні парадигми. (Д.Растоу, А.Степан, Х.Лінц, А.Пшеворскі, С.Гантингтон, О'Доннелл, Шміттер та ін.).
15. Посткомуністичний тразит в контексті «хвильвої» парадигми (В.Банс, Макфоллд, Е.Мачкув, В.Меркель, А.Круассан, Р.Скідельські, А.Мельвіль, Г.Вайнштейн, Б. Капустін, В.Гельман).
16. Угрози та пастки посткомуністичного транзиту. Україна в контексті нелінійного розвитку.
17. Нові підходи щодо аналізу «якості» сучасної практики демократії.
18. Американська політологія про світовий порядок та управління в ХХІ ст.
19. Проблеми геостратегічної адаптації Америки в ХХ-ХХІ ст. (З.Бжезинський, Г.Кісінджер, І. Валерстайн, Ф. Фукуяма, С.Гантингтон та ін.)
20. Кінець американського світового порядку. «Ефект доміно» в різних регіонах світу.
21. Здобутки у дослідженні проблем сучасної Європи.
22. Сучасні дискусії щодо об'єднаної Європи в творах політологів європейських країн.
23. Формування і розвиток національної школи політології в сучасній Україні
24. Становлення та утвердження політології як навчальної вузівської дисципліни.
25. Найбільш актуальні проблеми політології як науки і навчальної дисципліни в Україні.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Орієнтовний приклад для екзамену

Поточний контроль			Модульний контроль 1	Модульний контроль 2	Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3				
т.1; т.2; т.3	т.4; т.5; т.6	Т.7; т.8	20	24	44	
7 +7 +7 = 21	7+7+7= 21	7+7 = 14	56 за семінари		44	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	не зараховано з
35-59	FX	незадовільно з можливістю	

		повторного складання	можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Навчальна та робоча програми курсу.
2. Навчально-методичний посібник – готується до видання.
3. Навчальна література (бібліотека, електронні ресурси відомих дослідницьких центрів)
4. Тести, які розроблені для контролю знань (як один з видів контролю).

14. Рекомендована література

1. Алексеева Т. А. Современные политические теории / Т.А. Алексеева. – М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2000. – 344 с.
2. Аджемоглу Дарон и Робинсон Джеймс. Чому нації занепадають. – Київ: Наш Формат, 2016. – 435 с.
3. Бабкіна О. Двадцять років вузівської політології в Україні: проблеми становлення та перспективи розвитку, О. Бабкіна // Сучасна українська політика. – Спецвипуск: Політична наука в Україні: стан та перспективи розвитку. – К. : Центр соціальних комунікацій, 2013. – 348 с.
4. Бех В. Предмет політології як проблемне поле політичних досліджень // Наукові записки Інституту політичних . 2016. № 3-4 (83-84). С.229 – 241
5. Габріелян О. Політична наука в Україні: стан і перспективи / О. Габріелян // Політична думка. – 2001. – №4. – С. 47–55.
6. Горбатенко І. Політична наука і освіта в Україні: передумови виникнення, процес становлення, перспективи розвитку: автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.01 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.nbuv.gov.ua/_scripts/wwwi32.exe/\[in=_scripts/ep.in\]](http://www.nbuv.gov.ua/_scripts/wwwi32.exe/[in=_scripts/ep.in]) / І. Горбатенко; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – 20 с.
7. Есть ли будущее у капитализма? Сб. статей И. Валлерстайна, Р. Коллинза, М. Манна, Г. Дерлугьяна, К. Калхуна. [Текст] / пер. с англ.. Г. Дерлугьяна. – М.: Изд-во Ин-та Гайдара, 2015. – 320 с.
8. Емели Д., Вайнінг Е. Аналіз політики: концепції і практика. — К., 1998.
9. Ильин М.В. Современная политическая наука: кризис или развитие? // Политическая наука. 2018. №1. С.40-67.
10. Ильин М. В. Слова и смыслы. Опыт описания ключевых политических понятий. – М.: РОССПЭН, 1997. 432 с.
11. Ирхин Ю.В. Политическая наука в США / Ю.В. Ирхин // Полития. – № 2 (33). – 2004. – С.175-199.
12. Камінський Є. Концептуальні виміри практичної ефективності політологічних досліджень / Є. Камінський // Політична думка. – 2002. – № 2–3.
13. Капустин Б. Г. Современность как предмет политической теории. — М., 1998.
14. Кларк Р. Третья мировая война: какой она будет?/ Р. Кларк, Р. Нейк – СПб: Питер, 2011. – 336 с.

15. Кармазіна М. С. Між історією і політикою / М. С. Кармазіна. – К. : ППІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. – 560 с.
16. Кармазіна М. С. Політична наука в Україні: дисертаційний аспект / М. Кармазіна // Політичний менеджмент. – 2008. – № 3(30). – С. 17–28.
17. Колодій А. Предметне поле політичної науки в сучасний період // В кн.: Політична наука в Україні. 1991-2016 : у 2 т. ; т.1. Політична наука: західні тренди розвідку й українська специфіка / НАН України, Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І. Ф. Кураса ; редкол. : чл.-кор. НАН України О. Рафальський (голова), д-р політ. наук М.Кармазіна, д-р іст. наук О. Майборода ; автор предм. О. Рафальський; відп. ред. і упоряд. М.Кармазіна. – К. : Парлам. вид-во, 2016. – С. 44-91.
18. Круглашов А. Інтеграція української політичної науки в Європейський простір // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень. Вип. № 3-4 (83-84). 2016. С.175 – 187.
19. Круглашов А. Здобутки та проблемні питання розвитку сучасної політичної науки / А. Круглашов // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – Київ–Миколаїв: Український центр політичного менеджменту, 2009. – Вип. 17. – 364 с.
20. Куделя С. Чи можлива в Україні політична наука? / С. Куделя // Критика. – К., 2012. – Вип. 1–2. – С. 24–25.
21. Легчилин А, Элдем З. Диалог цивилизаций в контексте глобализирующегося мира .... Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень. Вип. № 3-4 (83-84). 2016. С. 9-20.
22. Матвієнків С. Становлення української політології в контексті трансформації суспільства / С. Матвієнків // Політична наука в Україні: стан і перспективи: матеріали всеукр. наук. конф., Львів, 10–11 травня 2007 р. / укл. Поліщук М., Скочиляс Л., Угрин Л. – Львів: ЦПД, 2008. – 308 с.
23. . Мацієвський Ю. Чому в нас немає політичної науки? / Ю. Мацієвський // Критика. – К., 2012. – Вип. 6. – С. 10–12.
24. Осін В. Академия и политический режим: неопатримониальная наука в Украине (и Молдове) // Ab Imperio. – 2014. – №3. – С. 295–360.
25. Осін В. Пошуки суб'єктності української політології: між «великим» і «малим» колоніалізмами» / В. Осін [Електронний ресурс] // Спільне/ Commons. Журнал соціальної критики. – 2015. – 10 листопада. – Режим доступу: <http://commons.com.ua/poshuki-sub-yektnosti-ukrayinskoji-politologiyi-mizh-velikimi-malim-kolonializmami/#return-note-22562-1>
26. Политическая наука в Западной Европе / Под ред. Г.-Д. Клингеманна; пер. с англ. М. Гурвица, А. Демчука и др.; под ред. Е. Шестопаля. – М.: Аспект Пресс. 2009. 487 с.
27. Політологія в Україні: стан та перспективи розвитку : Збірн. наук. доповідей і статей. – К., 2000.
28. Политическая наука в Украине: Становление и перспективы: монография. – Симферополь, 2002. – 344 с.
29. Політична наука в Україні ХХІ століття: стан та перспективи розвитку: Дослідження / Укл. С. Г. Рябов. – К. : Навч.-метод. центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти» в Україні, 2005.–103с.
30. Теория и методы в современной политической науке: первая попытка теоретического синтеза. /под ред. С.У. Ларсена. – М.: РОССПЭН, 2009. – 751 с.
31. Рафальський О. Політична наука в Україні: здобутки та перспективи // Наукові записки Інституту політичних . 2016. № 3-4. С.143 -153.

32. Старіш О. Політична наука в Україні: 20 років незалежності [Текст] / О. Старіш // Критика. – 2012. – Вип. 9–10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://krytyka.com/ua/articles/politychna-nauka-v-ukrayini-20-rokiv-nezlezhnosti?page=2#sthash.eOqCfL7n.dpuf>
33. Федорчук О. Політична наука в Україні: процес формування та інституціоналізації / Оксана Федорчук // ЕМІНАК. Науковий щоквартальник. – 2010. – №1–4 (5). – С. 90–94.
34. Цвих В. Становлення та проблеми розвитку політичної науки в Україні / В. Цвих // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Питання політології» №825. – Харків, 2008. – Вип. 13. – 193 с.
35. Шаповаленко М. Украинская политология: трудности становления // Политическая наука. Политология в постсоветских государствах: Сборник научных трудов / РАН ИНИОН. [Отв. ред. и сост. Мелешкина Е. Ю., Смирнов В. В.] – М. : ИНИОН РАН, 2004. – 296 с.
36. Шайгородський Ю. Фактори інституалізації політичної науки в Україні / Ю. Шайгородський // Сучасна українська політика. – К. : Центр соціальних комунікацій, 2013. – Спецвипуск. – С. 60–71.
37. Шіммельфеннінг Ф., Задельмаєр У. Європеїзація Центральної та Східної Європи: Наук. вид/ Франк Шіммельфеннінг, Ульріх Задельмаєр. - К.: Юніверс, 2010. – 287 с.
38. Эйзенштадт Ш. Революция и преобразование обществ. Сравнительное изучение цивилизаций. – М.: Аспект-пресс, 1999 – 416 с.
39. Яковец Ю. В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций./ Ю. В. Яковец. – М., 2006. – 257с.
40. D'Anieri P. Political Science and Politics in Ukraine After the February Revolution / P. D'Anieri // Journal of Ukrainian Politics and Society. –2015. – Vol.1. – P.1–17.
41. Shevel O. Ukrainian Political Science and the Study of Ukraine within American Political Science: How Similar, How Different? / O. Shevel // Journal of Ukrainian Politics and Society. – 2015. – Vol.1. – P. 23–32.
42. Oren I. Our Enemies and US: America's Rivalries and the Making of Political Science / Ido Oren. – Ithaca: Cornell University Press, 2003. – 234 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://books.google.com.ua/books?id=-2_heHTUREwC&pg=PR12&lpg=PR12&dq=oren+i.+our+enemies+and+us&source=bl&ots=U92-hN5MhS&sig=Pm_ME2UTMDLK-xUcYfISK7jI-dk&hl=ru&sa=X&ved=0ahUKEwjAoJv1u87KAhXJiiwKHRJdDcw4ChDoAQgZMAA#v=onepage&q=oren%20i.%20our%20enemies%20and%20us&f=false